

Ks. dr hab. Tadeusz Stanisławski, prof. UZ
Katedra Prawa Administracyjnego i Finansowego
WPiA UZ

Zielona Góra, 8 kwietnia 2019 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej
mgr. PIOTRA KAWKI
AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POLSCE
ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO,
Lublin 2019, ss. 579,
napisanej na seminarium
z prawnych aspektów polityki regionalnej i społecznej
pod kierunkiem dr hab. ELŻBIETY SZCZOT, prof. KUL

1. Ocena tematu i celu pracy

Autor rozprawy podjął się opracowania zagadnienia naukowego z dziedziny polityki społecznej państwa w odniesieniu do osób niepełnosprawnych. Temat rozprawy doktorskiej należy zatem ocenić wysoko. Jest aktualny, a stan badań pozostawia pole na wiele jeszcze oryginalnych opracowań tego typu.

Tytuł pracy stanowi niezbędne ograniczenie i doprecyzowanie tematu. Koncentruje uwagę na dwóch zagadnieniach: aktywizacji zawodowej oraz jej źródle finansowania (jako jednym z możliwych), pochodzącym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Doktorant we Wstępie do rozprawy (s. 19-20) określa cel swoich badań jako *kompleksową analizę obowiązujących rozwiązań prawnych realizowanych z udziałem Europejskiego Funduszu Społecznego i ukierunkowanych na wprowadzenie osób niepełnosprawnych na rynek pracy, przez zwiększenie efektywności procesu ich aktywizacji zawodowej oraz wsparcie działalności podmiotów mających umożliwić wypełnienie tego celu.*

W dysertacji wskazano także cele szczegółowe. Są nimi: identyfikacja czynników sprzyjających ekskluzji osób niepełnosprawnych; wykazanie odmienności w stosunku do zatrudniania osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych na rynku pracy; określenie oddziaływania elastycznych form zatrudnienia, wpływ usług asystenckich i zatrudnienia wspieranego na aktywizację zawodową osób z ograniczoną sprawnością organizmu; zidentyfikowanie podstawowych barier utrudniających realizację projektów operacyjnych współfinansowanych ze środków unijnych oraz przedstawienie efektów wsparcia pochodzącego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Dodatkowo sformułowano szereg trafnych i metodologicznie uporządkowanych pytań ogólnych i szczegółowych.

Analizując zamierzenia badawcze Doktoranta sygnalizowane we wstępie do rozprawy zauważa się niezmiennie obecne zagadnienie **skuteczności** działań finansowanych przez środki przedmiotowego funduszu unijnego. Być może należałoby rozważyć uwzględnienie tego już w samym tytule pracy. Skuteczność aktywizacji zawodowej bowiem nadałaby tematowi rozprawy swoistą „problemowość”, odchodząc tym samym od ujęcia dość „referatywnego” – sugerującego wyłącznie prezentację zagadnienia aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, czy też wręcz zaledwie jej fragmentu – finansowanego ze środków funduszu.

Niezależnie od powyższych uwag, stanowiących raczej pole do naukowej dyskusji, niż merytoryczne zarzuty, wybór tematu oraz celu rozprawy należy ocenić bardzo wysoko i jest to ukłon nie tylko w stronę Doktoranta, ale i Promotora.

2. Struktura pracy

Prezentowana rozprawa doktorska składa się z czterech rozdziałów merytorycznych. Każdy kończy się podsumowaniem w formie wyodrębnionych wniosków, co jest metodologiczną zaletą i redakcyjnym ułatwieniem w lekturze.

Za kwestię dyskusyjną natomiast należy uznać na tym etapie:

- w strukturze pracy pierwszy rozdział, siłą rzeczy wprowadzający w tematykę rozprawy, traktuje o prawie osób niepełnosprawnych do aktywnego życia zawodowego – tak

wynika z tytułu – jednak jego treść obejmuje pojęcie i cechy niepełnosprawności, **prawo osób niepełnosprawnych do pracy**, równe traktowanie w zatrudnieniu oraz strategię rozwoju Unii Europejskiej;

- rozdział drugi mówi o czynnikach ekskluzji i inkluzji zawodowej oraz włączenia zawodowego osób niepełnosprawnych – czy zatem inkluzja i włączenie nie są pojęciami tożsamymi (sam Doktorant utożsamia je na s.113), zwłaszcza, że w tytułach mniejszych jednostek redakcyjnych tego rozdziału pojęcie to już nie występuje (z wyjątkiem pkt. 5.6) a i w tekście z rzadka.....
- rozdział trzeci prezentuje zatrudnienie osób niepełnosprawnych – niemal 130 stron przeglądu form zatrudnienia, stanowiące całościowe i kompetentne zestawienie – pytanie tylko czy rzeczywiście niezbędne w kontekście tematu rozprawy i jej imponującego skądinąd rozmiaru (580 stron);
- i wreszcie rozdział czwarty ŚRODKI FINANSOWE POCHODZĄCE Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO PRZEZNACZONE NA AKTYWIZACJĘ ZAWODOWĄ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – tytuł niebezpiecznie pokrywający się z tytułem całej rozprawy.

Rozmiary rozdziałów są właściwe i uzasadnione przyjętą strukturą pracy oraz ich zawartością. Podział na mniejsze jednostki redakcyjne jest prawidłowy, choć zdarzają się potknięcia – „dzielenie na jeden” (2.5 w III rozdziale).

Pytanie nasuwające się w tym momencie brzmi: czy rzeczywiście niezbędne metodologicznie jest zastosowanie trzech rozdziałów wprowadzających w tematykę ostatniego *stricte* poświęconego tematyce rozprawy, a liczącego 130 stron na 580 stron całej pracy. Na obronę można jednak dodać, iż wspomniane części są prawidłowo sformułowane i traktują o tematyce wiążącej się z główną myślą pracy.

Niezależnie od powyższych uwag, struktura pracy jest prawidłowa, metodologicznie uporządkowana, odpowiadająca tematowi oraz tytułowi rozprawy i wyczerpująca z naddatkiem zamierzoną treść. W pełni zasługuje na akceptację.

3. Ocena źródeł i wykorzystanej literatury

Ogromnym atutem w tym zakresie jest systematyczna i kompletna kwerenda przeprowadzona przez Doktoranta. Rzadko zdarzają się prace naukowe o tak bogatym materiale źródłowym, włącznie z obficie zebranych orzecznictwem sądowym. Materiał ten, będący wartością samą w sobie, może być jeszcze podstawą wielu owocnych i twórczych badań. Doktorant we właściwy sposób następnie wykorzystał też zgromadzone źródła prawa.

Źródła i literatura zebrane w pracy, są jedną z najmocniejszych stron rozprawy i w pełni zasługują na akceptację.

4. Treść, osiągnięcia i metody badawcze

Treść pracy odpowiada zamierzeniom przedstawionym w tytule, a zwłaszcza we wstępie do rozprawy.

Język jest prawidłowy, tok rozumowania poprawny i logiczny.

Jak zapowiedział już we wstępie Autor: „W rozprawie zostaną zastosowane następujące metody badawcze:

- metoda dogmatyczno- prawna polegająca na przeprowadzeniu badania norm prawnych, co ma służyć ustaleniu ich właściwej treści;
- metoda językowo-logiczna, której przedmiotem badań będą pojęcia i definicje występujące w przepisach prawa;
- metoda heurystyczna, służąca poszukiwaniu dotychczas nieznanymi faktów i związków zachodzących pomiędzy nimi, a także wykazywaniu nowych problemów i ustalaniu propozycji ich rozwiązania;
- metoda historyczna – polegająca na ukazaniu procesu przemian w obrębie systemu prawnego i rozwoju obowiązujących w nim zasad ogólnych oraz jego instytucji;

- metoda porównawcza przejawiająca się w poszukiwaniu podobieństw lub różnic istniejących pomiędzy zachodzącymi procesami i instytucjami;

- metoda statystyczna sprowadzająca się do ukazania ujęć ilościowych i jakościowych”.

Tak solidne rozpracowanie metodologiczne staje się znakiem firmowym rozpraw powstających na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL. Można co prawda mieć wątpliwości co do znaczenia metod historycznej oraz porównawczej, ale wartość tak precyzyjnego określenia metodologii badań naukowych jest niezaprzeczalna.

Zasygnalizowane we wstępie metody badawcze zostały następnie zastosowane w trakcie wyводу naukowego.

5. Wnioski końcowe

Pan mgr Piotr Kawka podjął się zadania ambitnego, trudnego, nowatorskiego – i podołał temu zadaniu z sukcesem. Jego rozprawa stanowi nie tylko wystarczającą ze wszech miar postawę do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora nauk prawnych – może stanowić podstawę do dalszych prac naukowych.

Ogrom pracy włożony najpierw w zgromadzenie imponującego materiału źródłowego, a następnie w opracowanie go we właściwy metodologicznie sposób dobrze wróży na przyszłość.

Przedstawiona rozprawa doktorska jest samodzielny, twórczym i źródłowym opracowaniem wypełniającym lukę w nauce przedmiotu i może być przyczynkiem oraz przykładem kolejnych prac z tej dziedziny.

6. Konkluzja

Z pełnym przekonaniem stwierdzam, iż praca mgr. Piotra Kawki całkowicie **spełnia wymogi w odniesieniu do pracy doktorskiej, o jakich mowa w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.)**, gdyż stanowi oryginalne i całościowe rozwiązanie zagadnienia naukowego z zakresu prawa w oparciu o własny trud badawczy, i w związku z tym postuluję o dopuszczenie Go do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Włodzisław Stanisławski